

39290

GK-110

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : 72252440.610/2014-46

Konu : Yazılı Soru Önergesi

15.04.14* 3300

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21/2/2014 tarihli ve 43452547-120.00-165811 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ekinde alınan Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Ali EDİBOĞLU'na ait 7/39290 esas numaralı yazılı soru önergesinde yer alan hususlar aşağıda değerlendirilmiştir.

Bilindiği üzere, kamuda istihdam edilen personelin mali ve sosyal hakları; hizmet sınıfı ve kadro unvanı başta olmak üzere öğrenim durumu, görev yeri ile görev, yetki ve sorumluluklarına göre farklı personel kanunlarında veya diğer ilgili mevzuatta düzenlenmiş bulunmaktadır. Ayrıca 5982 sayılı Kanun ile yapılan Anayasa değişikliği sonucunda 2012 yılından itibaren memurlar ve diğer kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarında yapılacak artışlar ise karşılıklı müzakereler ile yürütülen toplu sözleşme süreci sonucunda belirlenmeye başlanmıştır. Bu kapsamda kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarında 2012 ve 2013 yıllarında yapılan artışlar 2012/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararıyla belirlenmişken, 2014 ve 2015 yılı artışları ise "Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2014 ve 2015 Yıllarını Kapsayan 2. Dönem Toplu Sözleşme" ile belirlenmiştir.

Bu çerçevede 2002 Aralık – 2014 Şubat döneminde kamu çalışanlarının mali ve sosyal haklarında önemli ölçüde artışlar sağlanmıştır. Söz konusu dönemde aile yardımı ödeneği dahil en düşük memur maaşı %416,8 oranında artarak 2.025 TL'ye, ortalama memur maaşı ise % 306,2 oranında artarak 2.347 TL'ye yükselmiştir. Aynı dönemde TÜFE'deki artış ise %166,6 oranında gerçekleşmiştir. Bu artışlar karşılaştırıldığında kamuda istihdam edilen personelin maaşlarındaki artışların enflasyonun oldukça üzerinde gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte kamu görevlilerine, 2013 yılı ikinci altı aylık döneminde gerçekleşen enflasyon oranından kaynaklı olarak 2014 yılı Ocak ayından geçerli olmak üzere 3/1/2014 tarihli ve 54 sayılı Bakanlığımız Genelgesi ile %0,27 oranında zam yapılmıştır.

Efektif Euro satış kuru dikkate alınarak yapılan hesaplamalara göre 2002 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla yaklaşık en düşük memur maaşı 227 Euro ve ortalama memur maaşı 334 Euro iken 2014 yılı Şubat ayı sonu itibarıyla ise söz konusu maaşlar sırasıyla 662 Euro ve 768 Euro olmuştur. Efektif Dolar satış kuru dikkate alınarak yapılan hesaplamalara göre ise 2002 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla yaklaşık en düşük memur maaşı 238 Dolar ve ortalama memur maaşı 350 Dolar iken 2014 yılı Şubat ayı sonu itibarıyla ise söz konusu maaşlar sırasıyla 912 Dolar ve 1.057 Dolar olmuştur. Ülkeler arasında maaş ve ücretler yönü itibarıyla bir karşılaştırma yapılırken ülkelerarası satın alma gücü paritelerinin de dikkate alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2014 ve 2015 Yıllarını Kapsayan 2. Dönem Toplu Sözleşme ile 2014 yılı Ocak ayından itibaren kamu görevlilerinin aylık ve ücretleri brüt 175 TL artırılmıştır. Ayrıca öğretmenlere ödenmekte olan eğitim öğretim tazminatı Ocak ayından itibaren 75 TL, Temmuz ayından itibaren de ilave 75 TL olmak üzere toplamda brüt 150 TL artırılmıştır.

Dolayısıyla, kamu görevlilerinin aylık ve ücretlerine ilişkin söz konusu artışlar karşılaştırıldığında, aylık ve ücretlerdeki artışların enflasyonun oldukça üzerinde gerçekleştiği ve döviz cinsinden de aylıkların reel olarak yükseldiği dolayısıyla çalışanların satın alma güçlerinin arttığı görülmektedir.

Ülkeler arasında gerek çalışanlar gerekse emekliler bakımından yapılan karşılaştırmalarda ise, ulusal para birimleri veya döviz kurlarındaki hareketlerden ziyade, milli gelir ve satın alma gücü paritesi gibi değişkenlerin dikkate alınması daha sağlıklı verilerin elde edilmesini sağlamaktadır. Ancak, emeklilik aylığı bağlanabilmesi için gerekli olan asgari yaş kriteri, ortalama yaşam süresi, emeklilik aylığı ödenecek ortalama süre ve emeklilik aylığında yapılacak artışların belirlenme yöntemi gibi farklılıklar; emekli aylıkları açısından ülkeler arasında sağlıklı karşılaştırmalar yapılmasını zorlaştırmaktadır.

Ayrıca, dünya ekonomisine entegrasyon açısından son yıllarda büyük bir başarı sağlamış olan ülkemizde, döviz kurlarında son aylarda bir yükselme meydana gelmiş olmakla birlikte, bu artışın bütünüyle enflasyona yansımaları söz konusu değildir. Zira, Türkiye’de, döviz kurlarının, enflasyona geçişgenliği yüzde 15 civarındadır. Buna göre, döviz kurları yüzde 10 arttığında enflasyon yüzde 1,5 oranında artmaktadır.

Diğer taraftan, emeklilik aylıklarının enflasyon karşısında günden güne erimesi söz konusu olmayıp, emeklilerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi hükümetin öncelik verdiği konulardan biridir. 2003 yılından itibaren bütçe imkanları da zorlanmak suretiyle emeklilik aylıklarının iyileştirilmesine çalışılmıştır. Nitekim, 2002-2013 döneminde TÜFE’deki artış yüzde 160,31 oranında iken, aynı dönemde 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu çerçevesinde ödenen alt sınır aylığı yüzde 208,85 oranında, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu çerçevesinde ödenen alt sınır aylığı yüzde 273,18 oranında, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu çerçevesinde ödenen alt sınır aylığı yüzde 422,99 oranında ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu çerçevesinde ödenen alt sınır aylığı ise yüzde 782,10 oranında artış göstermiştir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 28 inci maddesinin son fıkrasında, Devlet memurları ile diğer kamu görevlileri için aylık katsayısı ile taban aylık katsayısında toplu sözleşme ile sağlanan artışların, bu görevlerden emekli olanların emekli aylıklarında yapılacak artışlarda da dikkate alınacağı hükme bağlanmıştır.

Bu çerçevede, memur emeklilerinin aylıklarında 1/1/2014 tarihinden itibaren ortalama olarak 131,3 TL artış sağlanmış olup, bu artış tutarı; en düşük emekli aylığı tutarı açısından yüzde 11,3 oranında, ortalama emekli aylığı tutarı açısından ise yüzde 8,2 oranında bir artışa karşılık gelmektedir.

Buna göre, tüketici fiyatları genel endeksinde 2013 yılının tamamı itibarıyla yüzde 7,4 oranında bir artış meydana geldiği dikkate alındığında, 2014 yılı Ocak ayında memur emeklilerinin aylıklarında yapılan artışın bir mağduriyete sebep olmadığı açıkça ortaya çıkmaktadır.

İşçi emeklileri ile kendi nam ve hesabına bağımsız çalıştıktan sonra emekli olanların aylıklarında ise, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 55 inci maddesi gereğince 2013 yılı ikinci altı aylık döneminde tüketici fiyatları genel endeksindeki değişim oranı kadar, yani yüzde 3,27 oranında bir artış sağlanmıştır. 2014 yılı ikinci altı aylık dönemdeki aylıklar ise, 2014 yılı ilk altı aylık döneminde gerçekleşen tüketici fiyatları genel endeksindeki değişim oranı kadar artırılacaktır. Dolayısıyla, bu kesimin emeklilik aylıkları açısından da enflasyon sebebiyle bir mağduriyet oluşmayacaktır.

Sözleşme hukukuna tabi olarak istihdam edilen işçilerin mali ve sosyal hakları ise bireysel iş sözleşmeleri veya toplu iş sözleşmelerine göre belirlenmektedir. 2013 yılı Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Anlaşma Protokolüne göre, 2014 yılı birinci altı aylık dönemi için işçi ücretlerinde yüzde 3 oranında artış yapılmıştır. İkinci altı aylık dönem için ise yine yüzde 3 oranında bir artış öngörülmüştür. Ayrıca, 2014 yılı ilk altı aylık döneminde

gerçekleşen tüketici fiyatları genel endeksindeki artışın yüzde 3'ü aşması halinde aşan kısmın tamamı ikinci altı ayın ücretlerine ilave edilecektir. Dolayısıyla işçiler için de enflasyon sebebiyle bir mağduriyet oluşmayacaktır.

Bilgilerini arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı